

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta

Ústav románských studií

*Předložky versus předložkový člen v současné italštině se zvláštním zřetelem
k předložce in a nel*
*Prepositions vs. prepositional article in contemporary Italian with particular
regard to the preposition "in" and "nel"*

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jméno autora práce: Pavla Báčová

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Špaček

Rok podání práce: 2011

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a že jsem uvedla všechny využití prameny a literaturu.“

Pavla Báčová

V Praze, dne 29. července 2011

Poděkování

Především bych chtěla poděkovat vedoucímu práce Mgr. Jiřímu Špačkovi za cenné rady, odborné vedení, ochotu a zdvořilý přístup. Dále bych chtěla na těchto řádcích poděkovat své rodině.

Obsah

Úvod	1
1 Teoretická část	2
1.1. Vlastní předložky (Le preposizioni proprie)	2
1.1.1 Předložka A	3
1.1.2. Předložka CON	3
1.1.3. Předložka DA	4
1.1.4 Předložka DI	4
1.1.5 Předložky TRA a FRA	6
1.1.6 Předložka IN	7
1.1.7 Předložka PER	7
1.1.8 Předložka SU	7
1.2. Předložkové členy (Le preposizioni articolate)	8
1.3. Předložky vlastní specifické (Le preposizioni proprie specifiche)	9
1.4. Nevlastní předložky (Le preposizioni improprie)	9
1.5. Předložkové výrazy (Le locuzioni preposizionali)	10
2 Teoretická část	11
2.1. Předložka IN – její obecné vyjádření	11
2.1.1. Předložka IN – její použití a příklady	11
2.2 Základní vlastní předložka IN versus předložkový člen NEL (rozdíl v užívání) ...	13
3. Praktická část	15
3.1 Korpus La Repubblica	15
3.2 Korpus CORIS/CODIS	15
3.2.1 Práce s korpusem	15
3.2 Poměr výskytu, analýza vlastních předložek a předložkových členů na konkrétních příkladech	17
3.2.1. Příklady toponym – užití (IN versus NEL, NELLA, NELLE, NEGLI)	17
3.3.2 Příklady obecných jmen – užití (IN versus NELLA a NEL	26
3.3.3 Příklady s konkurenčními předložkami A, SU, CON	30
Závěr	42
Il riassunto	44
Resumé	46

Summary	47
Seznam použité literatury:	48
Tištěná literatura:	48
Internetové zdroje:.....	48

Úvod

Předložky patří mezi nejobtížnější kapitoly v italském jazyce. Díky rozmanitosti italštiny nepokrývají pravidla veškeré případy, ve kterých se předložky používají. Italské gramatiky, příručky, ba dokonce rodilí mluvčí připouštějí mnohdy více variant ve stejných případech. Předkládaná bakalářská práce se zaměří na rozdíly použití předložek ve stejných případech a zároveň na určení předložek, které se ve vybraných případech vyskytují častěji. **Cílem této bakalářské práce je porovnání výskytu základní předložky IN a kontrahovaného tvaru NEL a dalších tvarů, zhodnocení výsledků zkoumání a postižení úzu předložek v současném italském jazyce.**

V této práci budu používat především korpus CORIS/CODIS a korpus La Repubblica. Každý analyzovaný případ bude doplněn o tabulky s výsledky jednotlivých příkladů.

Práce bude rozdělena do tří kapitol. První kapitola se zaměří na popis jednotlivých jednoslabičných vlastních předložek a předložkový člen. Podrobněji budou specifikovány vlastní předložky – a, in, da, di, per, tra, fra, con a su, která jako jediná nemá pouze funkci předložky.

Ve druhé kapitole bude detailněji popsána předložka IN a její použití. Poté se budu zabývat rozdílem použití základní předložky a předložkového členu.

Ve třetí kapitole se zaměřím především na samotnou analýzu použití předložek. Na konkrétních příkladech zjistím poměr výskytu předložek IN a kontrahovaného tvaru NEL u toponym, poté se zaměřím na obecná spojení, která se mohou vyskytovat buď s kontrahovaným nebo základním tvarem předložky IN a v neposlední řadě se budu věnovat konkurenčně působícím předložkám (a, con, su). Tato část práce bude doplněna o popis korpusů CORIS/CODIS a La Repubblica.

1 Teoretická část¹

V první teoretické části se budu zabývat obecným pojmem předložky, dále bude následovat stručné seznámení a rozbor jednotlivých vlastních předložek, které stručně charakterizují. Vlastní předložky mají mnoho různých významů, a proto se budu z velké části věnovat jejich použití. Poté přiblížím tzv. předložkový člen.

V závěru první teoretické části se okrajově zmíním o specifických vlastních předložkách, nevlastních předložkách a předložkových výrazech.

Předložky

Slovo předložka, v italštině *la preposizione*, pochází z latinského slova *praeponere* (*porre davanti* – postavit, položit před). Jde o neohebný slovní druh. Označuje stejně jako příslovce různé okolnosti děje jako místa, času, způsobu atd. Ve většině případů za předložkami následují podstatná jména či jiné substantivizované tvary, zájmena, číslovky, příslovce a nebo slovesa v infinitivu. Předložky stanovují logické a syntaktické vztahy s dalšími větnými členy nebo ostatními větami. Předložky, podle tvaru dělíme na:²

- vlastní předložky, které se dále dělí na základní a specifické
- nevlastní předložky
- předložkové výrazy

1.1. Vlastní předložky (*Le preposizioni proprie*)

Tyto předložky jsou velice frekventované a to především díky velkému množství významů, které vyjadřují. V italštině, stejně jako v ostatních románských jazycích je běžné, že neexistuje skloňování. Pomocí předložek dochází k vytvoření pádových vztahů, které jsou v jazycích se jmennou flexí (jako je například čeština či latina) vyjádřeny pádovými koncovkami. Okruh významů italských základních předložek se přesně nekryje s významovým okruhem odpovídajících českých předložek, takže každá z nich má v obou jazycích řadu ekvivalentů (Hamplová, 2004, str. 260).

¹ V této části jsem vycházela především z následující literatury: *Mluvnice italštiny*, Sylva Hamplová; *Grammatica italiana*, Serianni; *Grammatica italiana*, Dardano; *Le preposizioni*, Chiuchiù.

² V tomto rozdělení jsem čerpala z *Mluvnice italštiny* od Sylvy Hamplové. V ostatních materiálech, které jsem použila při psaní této práce, jsou do vlastních předložek zahrnuty jak základní tak i specifické předložky a rozdělení je tedy tvořeno pouze vlastními, nevlastními předložkami a předložkovými výrazy.

Mezi vlastní předložky patří:

- **vlastní základní předložky** (le preposizioni proprie fondamentali): a, con, da, di, fra, in, per, su tra,
- **vlastní specifické předložky** (le preposizioni proprie specifiche): eccetto, durante a jiné

Mezi vlastní předložky patří výhradně ty, které mají pouze funkci předložek. Jedinou výjimku tvoří předložka *su*, která může být i adverbiem (*andiamo su* – jdeme nahoru). Vlastní předložky jsou vícevýznamové a ve větě se mohou vztahovat k různým větným členům. Vlastní základní předložky jsou jednoslabičné a ve spojení se jmény nemají vlastní přízvuk. Naopak vlastní specifické předložky jsou víceslabičné a mají svůj vlastní přízvuk.

1.1.1 Předložka A

Mezi základní funkce předložky A patří „směr někam“, „stav na nějakém místě“ a „pohyb na nějaké místo“. Díky vysokému výskytu má tato předložka velké množství významů a použití. Předložka A je ekvivalentem českého třetího pádu.

Použití a vyjádření

Předložka A vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

- 1. nepřímých předmětech**
- 2. příslovečných určení**
- 3. doplněk**
- 4. uvozuje infinitiv v implicitních větách**
- 5. před substantivy nebo zájmeny**
- 6. po přídavných jménech**
- 7. v ustálených spojeních**
- 8. v předložkových a příslovečných výrazech**

1.1.2. Předložka CON

Základní funkcí předložky CON je „shrnutí“ a „účast“. Tato předložka se nevyskytuje a nevyužívá tak často jako DI, A či IN a zpravidla se i v určitých případech vynechává. Jde zejména o některá slova či výrazy označující části těla a oblečení.

Příklad: *arrivó alla stazione, la borsa a tracolla e il cappello in mano* (Dardano, 1989, str. 382).

Použití a vyjádření

Předložka CON vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

- 1. příslovečných určení**
- 2. v ustálených spojení**
- 3. tvar COL + infinitiv**

1.1.3. Předložka DA

Základní funkcí předložky DA je „původ“. Nicméně tato předložka má i další funkce.

Použití a vyjádření

Předložka DA vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

- 1. příslovečných určení**
- 2. označuje činitele v trpném rodě**
- 3. doplněk**
- 4. uvozuje infinitiv v implicitních větách**
- 5. po slovesech**
- 6. po adjektivech**
- 7. po předložkových a příslovečných výrazech**

1.1.4 Předložka DI

Základní funkcí předložky DI je určit „místo původu“. Patří mezi nejfrekventovanější a nejelastičtější základní italské předložky. Ve většině případů vyjadřuje pouze spojení či vztah mezi dvěma částmi věty. Tato obecná definice vysvětluje její vysokou frekvenci používání v italském jazyce. Předložka DI je ekvivalentem českého druhého pádu.

Použití a vyjádření

Jak jsem již uvedla, hlavním úkolem používání předložky DI je vytvořit spojení či vztah mezi dvěma částmi věty.

Předložka DI vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

- 1. příslovečných určení**
- 2. jako dělivý člen**
- 3. uvozuje infinitiv v implicitních větách**
- 4. po zvratných slovesech a dalších typech sloves**

5. po substantivech a adjektivech

6. v ustálených spojení

7. po předložkových a příslovečných výrazech

Vysvětlení a rozebrání bodů 1, 3, 4, ...7 by si vyžádalo další studium a zároveň by to vedlo k podstatnému navýšení rozsahu teoretické části což není cílem této práce.

2. Dělivý člen (L'articolo partitivo)

Dělivý člen se tvoří spojení vlastní předložky DI a určitého členu viz níže.

Tabulka číslo 1³

mužský rod		ženský rod	
Singulár	plurál	Singulár	plurál
del (sale)	dei (professori)	della (torta)	delle (maestre)
dello (zucchero)	degli (zii)	dell' (acqua)	delle (amiche)
dell' (argente)	degli (amici)		

Užívání dělivého členu

Dělivý člen je svým způsobem pomocníkem neurčitého členu. Ten je v množném čísle v některých případech buď zastoupený dělivým členem nebo je nahrazen neurčitými adjektivy (qualche, certi, alcuni – všechny se do českého jazyka překládají jako nějaký). Zpravidla předchází podmětu nebo přímému předmětu (Hamplová, 2004, str. 57).

Dělivý člen se používá v:

A. jednotném čísle

B. množném čísle

A. V jednotném čísle se užívá v první řadě u látkových nebo hromadných substantiv k označení neurčité části nebo množství.

Příklad: *Vi posso portare della frutta?* Můžu Vám přinést nějaké ovoce?

Dále se uplatňuje u některých abstraktních substantiv, jejichž počet je však velmi omezený popřípadě je nahrazen příslovečnými určeními či přídavnými výrazy.

³ Mluvnice italštiny, Hamplová, 2004, str. 57

Příklady: *ho un po' di paura* – mám trochu strach **X** *ho una certa paura* – mám jistý strach
volerci della pazienza / dell'intelligenza

Dělivý člen je do češtiny překládán hlavně výrazy trochu, nějaké atd. V současné italštině se již dělivý člen tolik nevyužívá a dává se přednost buď nulovému členu nebo opisům.

B. V množném čísle se dělivý člen používá především u substantiv označujících počítatelné předměty, kde vyjadřuje neurčitý počet.

Příklad: *Ho visto delle belle camicie al mercato.* Na trhu jsem viděl pár hezkých košil.
Tato věta se může vyskytovat i s nulovým členem.

Dělivý člen je možno klást i po některých vlastních základních předložkách jako je *con* (*con del pane* – s trochou chleba) a *per* (*per degli ospiti* – pro pár přátel), není ho však možné použít po *di*, *da* a *in*. Nyní se v běžně používané komunikaci a v psaném projevu po záporu a v otázkách dělivý člen spíše vynechává (Hamplová, 2004, str. 57 – 58).

1.1.5 Předložky TRA a FRA

Tyto předložky se ve většině případů vyskytují mezi dvěma souřadnými slovy (*tra la scuola e il parco* – mezi školou a parkem). Z hlediska významu a funkcí není mezi předložkami rozdíl a můžeme je bez problémů zaměnit. Přednost jedné či druhé formě používání se dává hlavně z důvodu libozvučnosti a to především, aby se neopakovaly blízko sebe stejné skupiny hlásek (Hamplová, 2004, str. 277).

Příklad: *fra tre ore* – za tři hodiny, ale *tra fratelli* – mezi bratry.

Použití a vyjádření

Předložka TRA/FRA vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

1. příslovečných určení
2. v ustálených spojení

1.1.6 Předložka IN

Základní funkcí předložky IN je „umístění“ v prostoru a čase.

Použití a vyjádření

Předložka IN vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

- 1. příslovečných určení**
- 2. doplněk**
- 3. v ustálených výrazech**
- 4. po předložkových a příslovečných výrazech**
- 5. tvar NEL + infinitiv**

1.1.7 Předložka PER

Základní funkcí předložky PER je „zprostředkování“. Stejně jako ostatní vlastní předložky uvozuje hlavně příslovečná určení.

Použití a vyjádření

Předložka PER vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

- 1. příslovečných určení**
- 2. doplněk**
- 3. tvar stare per + infinitiv**
- 4. uvozuje infinitiv v implicitních větách**

1.1.8 Předložka SU

Základní funkcí předložky SU je vyjádřit „blízkost“, dále „přiblížení“ a „nadřízenou pozici“.

Použití a vyjádření

Předložka SU vyjadřuje nebo se používá v následujících případech:

- 1. příslovečných určení**
- 2. přibližné určení**

1.2. Předložkové členy (Le preposizioni articolate)

Jsou vytvořeny spojením jednoduché předložky s tvary určitého členu viz tabulka.

Tabulka číslo 2⁴

Předložky	Členy						
	Jednotné číslo				Množné číslo		
	IL	LO	LA	L'	I	GLI	LE
A	al	allo	alla	al'	ai	agli	alle
DI	del	dello	della	dell'	dei	degli	delle
DA	dal	dallo	dalla	dall'	dai	dagli	dalle
IN	nel	nello	nella	nell'	nei	negli	nelle
SU	sul	sullo	sulla	sull'	sui	sugli	sulle
CON	Col				coi		

Na rozdíl od základních vlastních předložek, které jsou vždy neohebné, předložkové členy jsou ohebné v rodě, čísle a určují předmět, ke kterému se vztahují.

U předložky *con* se v psaném jazyce dává zpravidla přednost odděleným tvarům – *con il*, *con la* *con l'* a další. Stažené formy jsou fakultativní, ale v knižní formě se objevují především v těchto tvarech *col* a *coi*.

U předložky *per* se v současné italštině využívá především oddělených tvarů. Předložkové členy *pe*, *pello*, *pella*, *pei*, *pegli*, *pelle* jsou zastaralé a lze je nalézt pouze ve starší literatuře.

Příklad: *C'è chi gira **pei** cimiteri a staccar foto dalle pietre tombali* (La Nazione, 28.2.1987)⁵.

Zajímavosti ohledně předložkových členů

Ve starší literatuře je možné naleznout i tvary *apokop*, kde je samohláska nahrazena apostrofem – *a'* (*ai*), *co'* (*coi*), *da'* (*dai*), *de'* (*dei*) či *ne'* (*nei*).

Příklad: *opre **di'** servi* (Leopardi, *Le ricordanze*, str. 18 – 19).

Dále byly též ve starší literatuře využívány stažené formy předložek *tra* a *fra*. Nyní se však tyto tvary vyskytují velmi zřídka.

Příklad: ***tralle** sue braccia* (Ristora Canigianiho, básník 14.století).

⁴ Grammatica italiana, Serianni, 1989, str. 187

⁵ Grammatica italiana, Serianni, 1989, str. 187

Ve starší literatuře velcí spisovatelé a básníci jako například Ludovico Ariosto, Giacomo Leopardi, Francesco Petrarca, ve svých dílech používali tyto tvary předložkových členů: a lo, de la, da li a jiné. Jak je možné vidět, tyto tvary zcela neodpovídají současným pravidlům. Tvary nejsou stažené a nedochází u nich ani ke zdvojení hlásek. I přes tyto rozdíly jejich význam je stejný jako u dnešních předložkových členů.

Příklad: *a la mia vita oscura* (Petrarca, Canzoniere, 305), *da la battaglia* (Aristo, Orlando Furioso, I 14).⁶

1.3. Předložky vlastní specifické (Le preposizioni proprie specifiche)

Jsou charakteristické tím, že mají jen jeden význam. Jsou tvořeny různými slovními druhy (substantivy, adverbii, participii a dalšími). V současném jazyce se však prakticky využívají pouze ve funkci předložek (Hamplová, 2004, str. 291).

Do této skupiny patří především tyto specifické předložky: *durante* – během; *eccetto* – kromě mimo; *entro* – do; *mediante* – prostřednictvím; *mercé* – díky; *nonostante* – přes; *salvo* – kromě, vyjma; *tranne* – kromě; *verso* – k, směrem.

Příklady: *Durante le vacanze abbiamo visto tanti monumenti storici.* Během prázdnin jsem viděli hodně památek.

1.4. Nevlastní předložky (Le preposizioni improprie)

Nemají ve větě pouze funkci předložek, ale mohou též vyjadřovat i jiné slovní druhy, zpravidla se jedná o příslovce. Stejně jako vlastní specifické předložky jsou různého původu, například adverbialního (*dopo* – po, *contro* – proti, *fuori* – mimo), slovesného (*rasente* – těsně u) nebo adjektivního (*secondo* - podle) (Hamplová, 2004, str. 292).

Příklady různých funkcí těchto výrazů:

- 1) předložka – *Siamo partiti dopo le sei.* Odjeli jsme po šesté hodině.
- 2) příslovce – *Me lo racconterai dopo.* Budeš mi to vyprávět potom.

⁶ Grammatica italiana, Serianni, str. 188

1.5. Předložkové výrazy (Le locuzioni preposizionali)

Jsou tvořené ze dvou anebo více slov, které jsou chápány jako jednotný celek a mají funkci předložek.

Vznik předložkových výrazů

1. spojení dvou vlastních předložek

Příklady: *fra di noi* – mezi námi, *verso di lei* – směrem k ní a další

2. spojení nevlastní předložky s vlastními předložkami

Přítomnost předložky vlastní může být buď:⁷

- **nezávazná**

Příklad: *dentro* – v, *dopo* – po, *sopra* – nad. V těchto případech se před osobními zájmeny klade předložka *di*.

- **závazné**

Příklad: *accanto a* – vedle, *fino a* – až do, *lontano da* – daleko od, *prima di* – dříve než. U těchto příkladů jsou vlastní předložky povinné a nelze je zaměnit za jiné.

3. spojením vlastní předložky se substantivem, adjektivem či slovesem

Příklad: *a dispetto di* – navzdory, *in quanto a* – pokud jde o, *per effetto* – následkem, *a prescindere da* – bez ohledu na a další.

Tyto předložkové výrazy mají ve větě stejnou platnost jako jednoduché předložky.

Jak rozlišit předložkové a příslovečné výrazy?

Musíme mít na paměti, že předložkové výrazy jsou zakončené vlastní předložkou narozdíl od příslovečných výrazů.

Příklady:

Bisogna andare a fondo della questione. Musíme se dostat k jádru otázky. Toto je **předložkový výraz**.

Per poco la barca non andava a fondo. Člun se málem potopil na dno. Toto je **příslovečný výraz**.

⁷ Převzato z Mluvnice italštiny, Hamplová, 2004, str. 293

2 Teoretická část

V druhé teoretické části se budu zabývat důkladným popisem použití a vyjádření předložky IN i s příklady. Následně vysvětlím rozdíl v užití předložkového členu NEL a základní předložky IN. Dále v krátkosti popíši používání členů.

2.1. Předložka IN – její obecné vyjádření

Předložka IN se překládá: v, do, na a v některých případech dokonce odpovídá i předložce po. Většinou se jedná o místní údaje jako například *viaggiare in Europa* – cestovat po Evropě.

Předložka IN má silnou obsahovou hodnotu především v příslovečném určení času a místa. Její místní potencionál je platný, jak ve statickém (*stato in luogo*), tak i v dynamickém stavu (*moto a luogo a moto per luogo*). Čas je zpravidla vyjádřený jako nepřetržitý či omezený.⁸

2.1.1. Předložka IN – její použití a příklady

1) Uvozuje následující typy příslovečných určení:

a) **statické příslovečné určení místa** (*il complemento di stato in luogo*) – v tomto případě si pomáháme otázkami „kde?“ nebo „na kterém místě?“

Příklad: *Pochi giorni fa c'è stata una rapina in banca*. Před pár dny došlo k loupeži v bance.

b) **dynamické příslovečné určení místa**

- **pohyb na nějaké místo** (*il complemento di moto a luogo*), kde si pomáháme otázkou „kam?“

Příklad: *La domenica mattina vado in chiesa*. V neděli ráno chodím do kostela.

- **pohyb přes nějaké místo** (*il complemento di moto per luogo*), která odpovídá na otázku „kudy?“

Příklad: *Da giovane ha viaggiato molto in Europa e in America*. Za mlada hodně cestoval po Evropě a Americe.

⁸ <http://www.scudit.net/mdingram.htm>

c) času – rozlišují se dva základní typy

- **příslovečné určení označující umístění děje v čase** (il complemento di tempo determinato), které zařazuje děj, okolnosti nebo stav na časovou osu a odpovídá na otázku „kdy?“

Příklad: *Mi sono laureato a Napoli nel 1966.* Promoval jsem roku 1966 v Neapoli.

- **příslovečné určení času s významem trvání** (il complemento di tempo continuato), které odpovídá na otázku „jak dlouho?“

Příklad: *Aspettami in macchina, farò tutto in dieci minuti.* Počkej na mě v autě, udělám vše za deset minut.

d) způsobu, odpovídá na otázku „jak?“ anebo „jakým způsobem?“

Příklad: *Non desidero altro che vivere in pace e senza problemi.* Nepřeji si víc než žít v míru a bez problémů.

e) materiálu

Příklad: *All'ingresso della villa c'è un cancello in ferro battuto.* U vchodu do vily je brána ze železa.

f) účelu, které odpovídá na otázku „za jakým účelem?“

Příklad: *Le hanno regalato un mazzo di rose in segno di riconoscenza.* Na znamení uznání jí věnovali kytici růží.

g) prostředku, které odpovídá na otázku „prostřednictvím nebo pomocí čeho?“

Příklad: *È salito in quinto piano in ascensore.* Vyjel do pátého patra výtahem.

h) vymezení

Příklad: *Mia figlia è brava in matematica.* Moje dcera je výborná v matematice.

i) počtu

Příklady: *erano in cinque* – bylo jich pět, *accorsero in folla* – přiběhli v davu

2) Předložka IN se používá i v přenesených výrazech

Příklad: *Vivere in solitudine.* Žít o samotě.

3) Pomocí předložky IN lze vyjádřit i doplněk

Příklad: *Prendere in moglie una straniera.* Vzít si za manželku cizinku.

4) Předložka IN má vysoké zastoupení ve frazeologických spojeních

Příklady: *Il treno per Roma è in arrivo sul terzo binario.* Vlak do Říma přijíždí na třetí kolej.

Quando spendo in totale? Kolik celkem utratím?

5) Dále se předložka IN velmi často vyskytuje v předložkových, příslovečných a spojkových výrazech

Předložkové výrazy: in confronto di – ve srovnání s, in base a – na základě, in quanto a – pokud jde o a další.

Příslovečné výrazy: in basso – dole, in conclusione – závěrem, in apparenza – zdánlivě a jiné.

Spojkové výrazy: nel caso che – v případě že; in modo che – tak, aby; atd.

6) Zpodstatnělý infinitiv, kterému předchází předložka IN (předložkový člen plus infinitiv)

má funkci implicitní věty časové. Toto slovní spojení má stejnou platnost jako gerundium.

Příklad: *Nell'ascoltare la radio si è addormentato.* Při poslechu rádia usnul.

Ascoltando la radio si è addormentato. Při poslechu rádia usnul. (užití gerundia)

2.2 Základní vlastní předložka IN versus předložkový člen NEL (rozdíl v užívání)

V této části práce se zaměřím na rozdíl v užívání základní předložky IN a předložkového členu NEL. Jelikož se skladbou předložkového členu souvisí i určitý člen, bude v této podkapitole ve stručnosti zmíněna i teorie užití členů.

V italštině se vyskytují tři typy členů:

- neurčitý (articolo indeterminato)
- určitý (articolo determinato)
- nulový (articolo zero)

Zaměřím se především na neurčitý a určitý člen.

Neurčitý člen označuje osobu nebo věc blíže neurčenou, o které se hovoří poprvé. Do češtiny je většinou překládán výrazy nějaký, jeden či jakýsi.

Příklad: *Un carro si allontanava.* Jeden vůz se vzdaloval.

V tomto příkladě jde o jakýsi vůz, který není přesně definován. Pod slovem vůz si můžeme představit jeden z mnoha.

Naopak **určitý člen** označuje věc nebo osobu, o které se již hovořilo, a stojí před podstatnými jmény, která jsou blíže určena.

Příklad: *Il libro è interessante.* Tato kniha je zajímavá.

V tomto příkladě jde o určitou knihu. V rozhovoru či v psaném textu jsme se o ní již zmínili, tudíž nejde o knihu neznámou a neurčitou, ale o blíže specifikovanou.

Na výše uvedených příkladech byl demonstrován rozdíl užití určitého a neurčitého členu.

V následujících příkladech přiblížím rozdíl užití předložkového členu NEL a základní předložky IN.

1) *Sono entrata **in un bar**.* Vstoupila jsem do jednoho baru.

V tomto příkladě se používá základní předložka IN s neurčitým členem un, neboť bar, do kterého daný subjekt vstupuje, zde není blíže specifikován a může tedy jít o jakýkoliv bar.

2) *Sono entrata **nel bar** di Stefania, che si chiama Buddy.* Vstoupila jsem do Štěpánky baru, který se jmenuje Buddy.

V tomto příkladě je bar blíže popsán – vlastníkem baru je Štěpánka, podnik se jmenuje Buddy, a proto se zde použije předložkový člen.

Těmito příklady jsem se pokusila vysvětlit základní rozdíl užití základní předložky IN a jejího kontrahovaného tvaru NEL. Je účelné se zmínit, že v případě předložkového členu NEL se jedná o jakousi morfosyntaktickou záležitost, která netvoří samostatnou skupinu předložek, ale patří do skupiny vlastních základních předložek.

3. Praktická část

Třetí kapitolu uvedu popisem textových korpusů⁹ on-line CORIS/CODIS¹⁰ a La repubblica, které jsem používala při psaní této práce. Poté se v samotné analýze zaměřím na konkrétní materiál a zanalyzuji poměr výskytu vlastní základní předložky IN a kontrahovaných tvarů NEL, NELLA, NELLE, NEGLI a NEI. V další části analýzy přiblížím výskyt konkurenčně působících předložek a, al, su, sul, con la apod. Jednotlivé případy analyzuji a v samotném závěru shrnu výsledky zkoumání a pokusím se o stanovení přehledného popisu současného stavu.

3.1 Korpus La Repubblica

Při psaní svojí bakalářské práce jsem použila i textový korpus La Repubblica, který je dohledatelný na internetové stránce <http://sslmit.unibo.it/repubblica>.

Tento korpus obsahuje novinové texty, reportáže a komentáře z oblasti ekonomie, politiky, kultury, vzdělávání aj.

3.2 Korpus CORIS/CODIS

Textový korpus CORIS/CODIS je vyvážený a synchronní¹¹ korpus současné psané italštiny, který obsahuje více než sto dvacet milionů slov a je tvořen převážně důvěryhodnými sbírkami textů. Tento projekt byl spuštěn roku 1998 a od roku 2001 je k dispozici online. Tento korpus je po zaregistrování volně přístupný na internetové adrese http://dslo.unibo.it/coris_ita.html.

3.2.1 Práce s korpusem

Korpus se skládá z hlavního (CORIS) a vedlejšího korpusu (CODIS). V CODISU na rozdíl od CORISU je možnost výběru z subkorpusů – beletrie, soudní, administrativní, akademické prózy a nejrůznějších článků. Dále je v něm možnost zadání velikosti subkorpusu.¹² Korpus je přístupný jen zaregistrovaným uživatelům, kterým je pak bezplatně k dispozici. Zkoumané slovní spojení musíme napsat do pole query – dotaz například *nelle + Filippine*. Jak je vidět

⁹ Jazykový korpus je soubor textů

¹⁰ CORIS – Corpus di Italiano Scritto – korpus italského jazyka a CODIS - Corpus Dinamico dell'Italiano Scritto – dynamický korpus italského jazyka

¹¹ Synchronní korpus je budovaný jako reprezentativní a vyvážené otisk jazyka v určitém relativně krátkém časovém období, během něhož lze považovat jazyk za neměnný systém.

¹² <http://it.wikipedia.org/wiki/Corpus#CORIS.2FCODIS>

z příkladu a z tabulky číslo 3, musí být mezi slovy plus. Následně se zadá, v kterých subkorpusech chceme dané spojení nalézt, poté se vyplní concordance options – možnost výskytu a context of characters – vlastnosti kontextu. Po vyplnění dotazovacího formuláře se na další stránce zobrazí výsledky daného dotazu viz tabulka 3. Z důvodu lepší orientace jsem ve svojí práci používala především vedlejší korpus CODIS.

Tabulka číslo 3¹³

CODIS - Corpus query form – Dotazovací formulář

User Authentication		Query		
Username	<input type="text"/>	<input type="text" value="nelle + filippine"/>	Query Language Help.	
Password	<input type="text"/>	☒	Case insensitive search	
Subcorpora selection				
Subcorpus	Size (in Mw)			
STAMPA	☒ 20	☐ 10	☐ 5	☐ 3
NARRATIVA	☒ 13	☐ 7	☐ 3	☐ 2
PROSA ACCADEMICA	☒ 5	☐ 4	☐ 2	☐ 1
PROSA GIURIDICO-AMM.	☒ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
MISCELLANEA	☒ 4	☐ 3	☐ 2	☐ 1
EPHEMERA	☒ 2	☐ 1	☐ 1	☐ 1
Concordance Options				
Reduce to max	☐ 30	lines.	1 every n-l	
	☐ 100			
	☒ 300			
	☐ Random		<input type="text" value="Unsorted"/>	
			Context of	
			☐ 80	
			☐ 12	
			☐ 0	
			☐ 16	
			☐ 0	
			characters.	
Esegui		Cancella		

¹³ http://dslo.unibo.it/coris_ita.html

Corpus query result – Výsledek dotazu z korpusu CODIS

Query: "nelle + filippine" (Case Insensitive)

Context width: 160

Sorted: 0

Examining corpus STAMPA_20...

Examining corpus NARRAT_13...

Examining corpus PRACC_5...

Examining corpus PRGAMM_4...

Examining corpus MISCEL_4...

Examining corpus EPHEM_2...

Numer of concordances: 46/46

3.2 Poměr výskytu, analýza vlastních předložek a předložkových členů na konkrétních příkladech

V samotné analýze se budu zabývat konkrétními příklady, které jsem vyhledala pomocí vedlejšího textového korpusu CODIS. Vlastní analýza s příklady bude rozdělena do tří podkapitol.

V první a v druhé podkapitole se budu věnovat základní předložce IN a jejím kontrahovaným tvarům NEL, NEI, NELLA, NELLE a NEGLI. V první podkapitole se bude zabývat toponymy a v druhé bude analyzovat užití předložek s obecnými jmény například banka apod. Ve třetí podkapitole se bude věnovat popisu konkurenčních předložek jako A, CON či SU.

Každá podkapitola bude pro lepší srozumitelnost obsahovat následující náležitosti:

- Tabulku s číselnými výsledky jednotlivých slovních spojení
- Konkrétní příklady převzaté z textového korpusu CORIS/CODIS
- Samotnou analýzu, shrnutí závěrů, potvrzení či vyvrácení daných pravidel

3.2.1. Příklady toponym – užití (IN versus NEL, NELLA, NELLE, NEGLI)

- A. italské regiony – ženského rodu
- B. italské regiony – mužského rodu
- C. víceslovné názvy států
- D. velké ostrovy
- E. malé ostrovy

A.Italské regiony v ženském rodě

ITALSKÉ REGIONY V ŽENSKÉM RODĚ	PŘEDLOŽKY	
	IN	NELLA/E/NELL'
BASILICATA	44	0
LOMBARDIA	281	4
UMBRIA	109	4
EMILIA ROMAGNA	42	0
MARCHE	2	99
CALABRIA	152	13
CAMPANIA	145	2
PUGLIA	190	1
SARDEGNA	349	4
SICILIA	581	22
TOSCANA	236	5
LIGURIA	103	1
VALLE D'AOSTA	48	0

V prvním případě jsem se zaměřila na italské regiony ženského rodu. Z uvedené tabulky, která byla sestrojena pomocí korpusu CORIS/CODIS, vyplývá, že téměř ve všech regionech převládá předložka IN. Jedinou výjimku tvoří region Marche (Marky), kde se užívá předložkový člen. Na rozdíl od ostatních regionů má region Marche jako jediný tvar množného čísla. Tato skutečnost je dobře rozpoznatelná, jak v českém (Marky), tak i italském jazyce (Marche). Region Marche byl s předložkou IN nalezen pouze ve výčtu.

Příklad: *Possono partecipare i laureati, di età compresa tra i 23 e i 29 anni, residenti in Marche, Abruzzo, Lazio e regioni limitrofe.* Dále byl region Marche použit s předložkou IN ve výrazu převzatém z angličtiny. **Příklad:** *Made in Marche.*

V tomto případě tedy mohu potvrdit pravidlo napsané nejen v Mluvnici italštiny Sylvy Hamplové, které říká, že po předložce IN se v případě regionů v jednotném čísle a ženském rodě člen vynechává. Jedinou výjimku tvoří již zmiňovaný region Marche, jehož tvar se od ostatních liší množným číslem.

U regionů – Sicilia, Calabria a Sardegna se objevil vysoký počet kontrahovaných tvarů předložky IN. Ve všech příkladech, které jsem dohledala za pomoci korpusu, se jednalo o bližší popis konkrétního regionu, **příklad** *nella Sicilia occidentale, nella Sardegna rumorosa e turistica* apod., a proto byla předložka IN stažena s určitým členem.

Příklady:

IN LOMBARDIA

- 1) Premia un' idea innovativa da realizzare **in Lombardia** nei settori della tecnologia, dell'agricoltura e del turismo.
- 2) Anche **in Lombardia** la Lega rafforza le posizioni, a Varese prende il sindaco.
- 3) Il "killer invisibile" ha ucciso tre persone **in Lombardia** nelle ultime 48 ore.
- 4) I giovani, con età compresa tra i 24 e i 28 anni, dovranno risiedere **in Lombardia**.
- 5) Creata nel '92 la rete conta oggi 36 punti vendita distribuiti soprattutto **in Lombardia** e Sicilia.

NELLE MARCHE

- 1) Sono una sessantina le scuole inagibili in Umbria, una dozzina **nelle Marche**, nella provincia di Macerata.
- 2) Chissà quanti ne stanno scoprendo le persone senza casa **nelle Marche** e in Umbria.
- 3) La scossa più forte, ieri sera poco dopo le 20, è stata avvertita anche **nelle Marche** e a Roma.
- 4) E per quanto riguarda le frane ci sono le 63 di Sasso Ferrato **nelle Marche** e di Orvieto in Umbria, le 36 di Agnone in Molise, le 35 di Roma nel Lazio, le 27 di Vasto in Abruzzo.
- 5) Fu così che nell'83, durante un permesso, conobbe Rita sul treno che lo portava **nelle Marche**.

B. Italské regiony v mužském rodě

ITALSKÉ REGIONY V MUŽSKÉM RODĚ	PŘEDLOŽKY	
	IN	NELLA/E/NELL'
VENETO	134	69
FRIULI VENEZIA GIULIA	5	3
LAZIO	14	84
TRENTINO ALTO AGIDE	4	1
MOLISE	13	7
PIEMONTE	283	8
ABRUZZO	53	1

Ve druhém případě jsem se zaměřila na italské regiony v mužském rodě, jejichž výčet je uveden v tabulce. Téměř ve všech případech opět převládá výskyt předložky IN, pouze v případě regionu Lazio převažuje v korpusu kontrahovaný tvar NEL. Tvar předložky IN se ve spojení s regionem Lazio používá především ve výčtu, příklad – *Gli arresti sono stati eseguiti, oltre che nel Napoletano e nel Casertano, in Lazio, Abruzzo ed Emilia.*

Další region, který stojí za zmínku a zkoumání, je Veneto. V korpusu se tento region ve spojení s předložkou IN vyskytl ve 134 příkladech a s předložkovým členem v 69. V případě Lazia se předložka IN v korpusu vyskytuje především ve výčtu, ale u regionu Veneto tomu

tak není. Příklady, které jsem vyhledala v korpusu ve spojení s regionem Veneto, se dle mého názoru mohou pojit jak se základním, tak i kontrahovaným tvarem předložky IN. V případě Veneta jsem nedospěla k žádnému zobecnění, abych dokázala určit, v jakých příkladech se používá předložkový člen a kdy se naopak používá základní předložka. Tuto skutečnost jsem si dále ověřovala v učebnicích italské gramatiky. I zde najdeme region Veneto jednou s předložkovým členem a podruhé se základní předložkou IN.

Podle mého názoru je velice složité určit, který z těchto dvou tvarů se užívá častěji, a to jak u regionu Lazio, tak i u Veneta. Z příkladů z korpusu vyplývá, že v případě Veneta se používá nestažená předložka IN, naopak u Lazia se používá předložkový člen.

Příklady:

IN VENETO

- 1) **In Veneto** occorre sia un tesserino regionale sia uno locale.
- 2) In effetti anche **in Veneto**, finché si parla di massimi sistemi, le cose stanno così.
- 3) Cosa diavolo sta succedendo da voi, **in Veneto**?
- 4) La famiglia ha deciso che i funerali, **in Veneto**, si faranno in abito bianco.
- 5) Ha visto il sondaggio della Swg **in Veneto** e Friuli?

NEL VENETO

- 1) Ma se non è così, se davvero esiste una componente forte **nel Veneto** che vuole staccarsi dall'Italia, io dico: verificiamo.
- 2) Si è stabilizzata invece la situazione in Trentino Alto Adige e **nel Veneto**, dove ieri non ha piovuto.
- 3) Si è spostata **nel Veneto** e in Emilia Romagna.
- 4) Venivo da un istituto lontano da qui perché era **nel Veneto**.
- 5) Sul vocabolario, per indicare un certo frutto, c'è scritto «mela», **nel Veneto** lo chiamano «pomo», in Calabria «milu», in Sicilia «pumo» e in Lombardia «pomm».

NEL LAZIO

- 1) Il giro d'affari dell'usura **nel Lazio** oscilla tra i cinquemila e i 5.200 miliardi l'anno.
- 2) Secondo i dati forniti dall'associazione malati di reni, **nel Lazio** i dializzati sono circa tremila .
- 3) Ma anche in Toscana, Abruzzo e **nel Lazio** la scossa ha creato preoccupazione.
- 4) Vi sono dei termini di presentazione delle domande: **nel Lazio** la scadenza è il 25 gennaio.
- 5) Roma era la potenza predominante **nel Lazio**, ma la sua posizione era tutt'altro che incontestata.

C. Příklady států a zemí

VÍCESLOVNÉ NÁZVY ZEMÍ	PŘEDLOŽKY	
	IN	NEL/NELLA/NEGLI
STATI UNITI	1	1742
REGNO UNITO	1	150
REPUBBLICA CECA	1	34
PAESI BASSI	0	102
COSTA RICA	16	0
SIERRA LEONE	5	1

K další analýze poměru výskytu předložky IN a jejích kontrahovaných tvarů jsem zvolila víceslovné názvy států, a to jak v mužském tak i ženském rodě. Obecné pravidlo, které jsem dohledala v italských gramatikách, říká, že toponyma, v tomto případě názvy států, které se skládají z více než jednoho slova a jsou ve většině případů v množném čísle, se pojí s předložkovým členem.

Z tabulky však vyplývá, že toto obecné pravidlo u států Kostariky a Sierra Leona neplatí. Oba tyto státy se v korpusu vyskytují se základní předložkou IN. Tato skutečnost je podle mého názoru zapříčiněna tím, že oba státy jsou v jednotném čísle.

Pokud je mé vysvětlení správné, naskytá se otázka, proč se v případě České republiky vyskytuje více předložka v kontrahovaném tvaru NELLA. Toto zkoumání bylo zajímavé, neboť jak korpusy CORIS/CODIS, tak i La Repubblica potvrdily, že v případě České republiky se v psaném projevu objevuje více kontrahovaný tvar. Naopak v mluvené řeči se dle mého názoru vyskytuje častěji základní tvar IN. V případě České republiky je velmi problematické a složité dospět k závěru, zda užít předložkový člen či základní předložku IN. Podle mého názoru se v minulosti převážně užíval nestažený tvar, ale v současné době se dává přednost použití předložkového členu. Tento fakt potvrdil i korpus CORIS/CODIS, který v případě České republiky našel pouze jeden příklad s nestaženou předložkou. Další dva příklady, které jsou uvedeny pod analýzou jsou z oficiálních internetových stránek italského deníku La repubblica.

Další příklad, který zcela nespĺňuje obecné pravidlo používání předložkového tvaru, je Spojené království. V korpusu byl nalezen pouze jeden tvar, který byl ve spojení se základní předložkou IN: *E questo Italy - bond in marchi, collocato per il 40% in Germania e per il resto in Regno Unito, Francia, Olanda, Estremo e Medio Oriente...* Z uvedeného příkladu je zřejmé, že se jedná o výčet, u kterého se ve většině případů určitý člen vynechává. Jak je tedy možné, že se toto spojení vyskytuje s předložkovým členem? Při hlubším zkoumání jsem si

uvědomila, že v případě Spojené království se jedná o víceslovný název v mužském rodě, a proto se v tomto případě používá předložkový člen NEL.

V případě Spojených států a Nizozemska se výše zmíněné pravidlo potvrdilo – oba státy jsou v množném čísle.

Příklady:

IN REPUBBLICA CECA

1) Non di certo **in Repubblica Ceca**, dove una disoccupazione di poco superiore al 3% si traduce in una rigidità fisiologica del mercato del lavoro costringendo investitori come la Siemens a ricorrere alla manodopera di altri lavoratori dell'Est, ucraini e romeni.

2) Così Alcom sposta la produzione lombarda **in Repubblica Ceca**, in Spagna e a Istanbul.

3) Meno di una su dieci viene costruita in Gran Bretagna (8,3) e **in Repubblica Ceca** (7,1).¹⁴

NELLA REPUBBLICA CECA

1) Valori inferiori si registrano **nella Repubblica Ceca**(17 %) e in Ungheria (34,7 %).

2) L'ira di Havel sull'ex premier Klaus Guerra di parole **nella Repubblica Ceca**.

3) È noto che tra i suoi progetti c'è anche l'apertura di un nuovo stabilimento **nella Repubblica Ceca**.

4) Molto probabilmente presto saranno anche in Bulgaria e **nella Repubblica Ceca**.

5) Il Papa è **nella Repubblica Ceca** per partecipare alle celebrazioni dei mille anni del martirio di Sant'Adalberto, ucciso mentre evangelizzava i pagani della Prussia.

IN SIERRA LEONE

1) Questo il bilancio di una convulsa giornata di guerra ieri **in Sierra Leone**.

2) In mattinata 6 ostaggi della missione Onu **in Sierra Leone** sono stati rilasciati dai ribelli guidati dall'ex caporale Foday Sankoh ma altri 232 sono stati catturati portando a 319 il numero dei Caschi blu ora nelle mani dei guerriglieri del Ruf Fronte unito rivoluzionario.

3) Quei soldi serviranno per attivare un reparto del centro chirurgico per vittime di guerra a Masiaka, **in Sierra Leone**.

¹⁴ V příkladě 2 a 3 jsem použila jako zdroj stránky italského deníku La Repubblica.

D. velké ostrovy

VELKÉ OSTROVY	PŘEDLOŽKY	
	IN	NEL/NELLA/NEGLI
SARDEGNA	349	5
SICILIA	581	22
MADAGASCAR	7	2
SRI LANKA	7	0
ISLANDA	23	1
GIAMAICA	34	1
GIAPPONE	466	10
NUOVA ZELANDA	34	4
REPUBBLICA DOMINICANA	0	6
GROENLANDA	11	1
FILIPPINE	0	46
NUOVA GUINEA	8	4
CORSICA	41	0

K dalšímu zkoumání jsem si vybrala skupinu velkých ostrovů. Z uvedené tabulky vyplývá, že v případě velkých ostrovů převažuje užívání předložky IN. Nejvíce je to zřejmé u velkých italských ostrovů jako Sardinie a Sicílie, které mohou být též chápány jako regiony, což již bylo uvedeno v prvním případě. Dále je vysoký počet předložky IN uveden u ostrova Japonsko. Z výše uvedených výsledků mohu potvrdit pravidlo, které se uvádí v italských gramatikách, že v případě velkých ostrovů se užívá základní předložka IN.

Výjimky v tomto výčtu představují Dominikánská republika a Filipíny. Oba ostrovy byly v korpusu nalezeny více v kontrahovaných tvarech NELLA a NELLE. Dominikánská republika je víceslovný název státu ženského rodu. Stejně jako v případě České republiky byla v korpusu nalezena pouze s předložkovým členem NELLA. Myslím si však, že stejně jako v případě České republiky by se mohl tento ostrov pojit i se základní předložkou IN.

Z tabulky je zřejmé, že Filipíny se pojí s předložkovým členem. Filipíny jsou, obdobně jako region Marky, v množném čísle. Tudíž i v tomto případě zde můžeme aplikovat pravidlo, které tvrdí, že v případě množného čísla u vlastních jmen buď v ženském nebo mužském rodě může být předložka stažena se členem. V případě Filipín nebyl v korpusu nalezen ani jeden příklad ve spojení s předložkou IN. Aplikovatelnost zmíněného pravidla mohu opět potvrdit, ale v současné italštině se již připouští použití jak předložkový člen tak i základní předložka.

Za zmínku stojí i výsledky zkoumání poměru výskytu v případě Sicílie a Japonska, kdy se v korpusu, ve srovnání s ostatními ostrovy, vyskytuje poměrně vysoké zastoupení

předložkového členu, zde mohou opět potvrdit pravidlo, že v případě bližší specifikace se používá předložkový člen. Viz příklady.

1) *Film è il racconto di un omicidio, avvenuto **nel Giappone medioevale**, fatto da diversi testimoni*

2) *Nelle pagine del libro rivive la figura di un prete generoso e fedel, **nella Sicilia di ieri**.*

Příklady:

NELLA REPUBBLICA DOMINICANA

1) Ho cominciato un vecchio progetto, un romanzo ambientato **nella Repubblica Dominicana**.

2) Forse sta a Cuba, o **nella Repubblica Dominicana**.

3) **Nella Repubblica Dominicana** si trovava un tizio che pagava cruzeiros brasiliani per qualunque cosa sparasse o esplodesse.

4) Julia Alvarez è nata **nella Repubblica Dominicana** degli Anni Cinquanta, quando, dominatore incontrastato, era proprio Trujillo.

5) Nel corso della sua prima conferenza, Cano ha mostrato una serie di diapositive che mostrano come, **nella Repubblica Dominicana**, i nuclei di ambra, contenenti le api preistoriche, vengono estratti dal fondo di profondi cunicoli scavati nella roccia friabile.

NELLE FILIPPINE

1) La base Clark dell'Air Force, **nelle Filippine**.

2) Essa si è dimostrata così robusta che una specie viene coltivata **nelle Filippine** come alimento.

3) Chi ama vedere molti posti può orientarsi verso un tour che parte da Manila, **nelle Filippine**.

4) Fino a poco tempo fa l'Italia era l'unico membro del G7 a non avere una banca **nelle Filippine**.

5) Così si apre questo delizioso romanzo di Gunesequera, scrittore alla seconda prova nato in Francia e vissuto negli Usa, **nelle Filippine** e a Londra, dove ora risiede.

IN SRI LANKA

1) Fantastico viaggio a Bentota **in Sri Lanka**.

2) Lavorare **in Sri Lanka** è molto più facile ed economico, spiega uno dei produttori, Peter Shepherd.

3) Se invece ci sarà, rischia di restare delusa dal fatto che il film è stato girato interamente **in Sri Lanka**, invece che in India.

4) Così **in Sri Lanka**, dove i tamil seminano vittime, ma solo nella zona nord dell'isola.

5) Gabriele Guarnica, missionario **in Sri Lanka**, racconta la sua battaglia contro lo sfruttamento sessuale dei bambini.

E.malé ostrovy

MALÉ OSTOVY	PŘEDLOŽKY	
	A	ALLA/AI
CRETA	34	4
CUBA	171	0
GIAVA	10	0
TAIWAN	23	0
HAITI	4	0
MAIORCA	5	0
MINORCA	1	0
IBIZA	14	0
CARAIBI	0	37
CIPRO	31	0

Jako poslední příklad této části jsem si ke zkoumání zvolila skupinu malých ostrovů. Gramatické pravidlo tvrdí, že v případě velkých ostrovů, jak již bylo zmíněno výše, se obecně používá předložka IN. Na rozdíl od toho existuje pravidlo, že u malých ostrovů se používá předložka A. Z tabulky plyne, že v tomto případě nedochází k žádným zásadním výjimkám a lze tedy potvrdit základní gramatické pravidlo, že se s malými ostrovy pojí předložka A.

Jedinou výjimkou tohoto výčtu jsou Karibské ostrovy. Název tohoto souostroví má tvar množného čísla a jak již bylo zmíněno v předchozích příkladech, množné číslo toponym se ve většině případů pojí s předložkovým členem. I zde tedy došlo k opětovnému potvrzení tohoto pravidla.

Příklady:

AI CARAIBI

- 1) Io ho già visto tanti sogni finire, dalla Thailandia al Brasile, **ai Caraibi**.
- 2) Ieri Alberto Tomba è tornato da una vacanza **ai Caraibi**, sono in tanti a sperare che si ricordi degli assoluti.
- 3) Chi non può correre **ai Caraibi** o sui ghiacciai d'inverno può sempre ricorrere alla lampada.
- 4) Con la moglie Marilena D'Aprile è andato **ai Caraibi**, poi ha ristrutturato la casa, il resto è in banca per il futuro.
- 5) Berlusconi per ora è **ai Caraibi** con la famiglia.

IN CUBA

- 1) Come reagisce l'Italia alle sanzioni americane **a Cuba**, Libia e Iran?
- 2) Ancora più interessante è lo speciale sul recente viaggio del Papa **a Cuba** realizzato dalla Cnn.
- 3) All'Est e **a Cuba** trionfavano eroismo e retorica pubblica.
- 4) O libri che prima escono in altri paesi per apparire **a Cuba** come ripresa di un successo.
- 5) Voglio andare in Africa, **a Cuba**, a Pamplona.

3.3.2 Příklady obecných jmen – užití (IN versus NELLA a NEL)

- A. se slovem banka
- B. se slovem provincie
- C. se slovem corso – hlavní třída, kurz
- D. se slovem caso – případ

A. IN versus NELLA

PŘEDLOŽKA IN VERSUS NELLA	
IN BANCA	502
NELLA BANCA	110

V tomto případě porovnávám výskyt základní předložky IN a kontrahovaného tvaru NELLA ve spojení se slovem banka. Z tabulky vyplývá, že v korpusu bylo nalezeno větší množství spojení s předložkou v základním tvaru. Bližší analýza bude následovat po uvedení vybraných příkladů z korpusu.

Příklady:

IN BANCA

- 1) Andate **in banca** e dite che volete operare via Internet.
- 2) Aggiungiamo che le pensioni si riscuotono **in banca**.
- 3) Entro la fine di luglio, invece, la dichiarazione potrà essere presentata **in banca** o in Posta, ma non più ai Centri di raccolta comunali.
- 4) L'ho rivisto ieri sera **in banca**.
- 5) La grande rapina **in banca** con scontro a fuoco è un pericolo raro.

NELLA BANCA

- 1) Poco dopo le 9, due banditi sono entrati **nella Banca Popolare di Milano** all'angolo tra via Amadeo e via Illirico e, minacciando gli impiegati con coltelli, hanno razzato tre milioni.
- 2) All'inizio dell'anno prossimo l'Istituto monetario europeo, che sin qui ha vigilato sul cammino verso l'Euro, si trasformerà **nella Banca centrale** europea.
- 3) L'investimento **nella banca del New Jersey**, che occupava il 21° posto nella classifica nazionale fu di circa 600 milioni di dollari, con le azioni a 25 dollari l'una e il biglietto verde pagato 100 peseta.
- 4) Aveva quel po' di danaro **nella banca di San Francisco**, ma non sapeva dove andare.
- 5) Lo stesso euro, nuova moneta unica europea, sarà un forte avversario del metallo giallo, soprattutto se le riserve dei vari Paesi aderenti verranno unificate **nella Banca centrale europea**.

V prvním případě jsem zvolila příklady se základní předložkou IN. V těchto příkladech stojí slovo banka ve větě osamoceno, není blíže specifikováno shodným nebo neshodným přívlastkem. Naopak v druhém případě je slova banka rozvíjeno přívlastky shodnými a neshodnými, které blíže specifikují tuto finanční instituci. Jednou se jedná o lidovou banku, podruhé o banku, která má svoje sídlo v San Franciscu. Jedinou zvláštnost, kterou jsem vyzorovala v tomto případě, je možnost využití, jak předložkového členu, tak i základní předložky ve spojení s Banca d'Italia e Banca di Roma. V korpusu jsem našla obě možnosti.

Příklady:

IN BANCA

- 1) Un'affermazione che non mancherà di suscitare reazioni **in Banca d'Italia**.
- 2) La merchant bank inglese è anche consulente di Unicredito che però ha escluso interventi **in Banca di Roma**.

NELLA BANCA

- 1) Per noi sarebbe un onore custodire, come Fondazione, la partecipazione **nella Banca d'Italia**.
- 2) Nei giorni scorsi si era diffusa la notizia secondo cui la Mes fosse interessata a tutta la quota diretta ed indiretta detenuta dall'Iri **nella Banca di Roma**.

V případě Banca d'Italia se jedná o italskou centrální banku, která je pouze jedna a jde tedy o určitou specifickou banku, která by dle mého mínění měla vždy stát s předložkovým členem. V korpusu jsem však našla italskou centrální banku i se základní předložkou IN.

Obdobnou skutečnost jsem vyzorovala i v případě Banca di Roma, kterou jsem v korpusu našla jak s předložkovým členem, tak i se základní předložkou. Tento případ si vysvětluji stejně jako v případě italské centrální banky. Předpokládám, že by se s touto bankou měla používat předložka s určitým členem, neboť víme, o kterou banku se jedná. Nezmiňujeme se o libovolné bance ale o konkrétní bance, která se nachází v Římě.

B. IN versus NELLA

PŘEDLOŽKA IN VERSUS NELLA	
IN PROVINCIA DI	677
NELLA PROVINCIA DI	118

V tomto případě jsem zkoumala rozdílnost užívání předložkového členu NELLA a základní předložky IN ve spojení se slovem provincie. Z tabulky je zřejmé, že korpus upřednostňuje spojení se základní předložkou IN. Podle mého názoru se spojení NELLA PROVINCIA DI

vyskytuje především u provincií, které se nenacházejí na italském území jako například Santa Cruz, Norimberga a další.

Je však možné užívat oba tvary a záleží pouze na mluvčím, který z těchto dvou tvarů si vybere. Jak jsem se již zmínila výše, v korpusu převládá užití základní předložka IN, tudíž se i já z těchto důvodů přikláním k užívání nestažené předložky.

Příklady:

IN PROVINCIA DI

- 1) È nato infatti il 19 settembre del'41 in una cascina di Cassano Magnago, **in provincia di Varese**.
- 2) Alessandra Buriani, chef del ristorante di famiglia, il Buriani di Pieve di Cento, **in provincia di Ferrara**, una delle migliori tavole del Nord Italia.
- 3) Antheit, **in provincia di Liegi**, è la sua città natale.
- 4) Elveno Pastoreli era nato a Rocca Elvegna, **in provincia di Grosseto**, era sposato e aveva un figlio.
- 5) Le 24 ore di piogge torrenziali, **in provincia di Caserta**, non hanno prodotto danni.

NELLA PROVINCIA DI

- 1) Scuole autogestite e occupate anche **nella provincia di Agrigento** e in provincia di Cosenza.
- 2) Su 200 mila immigrati **nella provincia di Roma**, 50 mila sono di religione musulmana.
- 3) In Portogallo è Patrona di Agueda (appunto Agata) **nella provincia di Coimbra**.
- 4) Il volo assicura il collegamento tra Posadas, **nella provincia di Misiones** (nel Nord – Est), e Buenos Aires.
- 5) **Nella provincia di Santa Cruz** c'era la rivoluzione.

Na výše uvedených příkladech chci poukázat na stejný význam slovního spojení jak při použití předložkového členu, tak i základního tvaru předložky IN. V obou příkladech následují za slovními spojeními IN/NELLA PROVINCIA DI vlastní jména, a to názvy italských, ale i světových regionů.

C. IN versus NEL

PŘEDLOŽKA IN VERSUS NEL	
IN CORSO DI	308
NEL CORSO DI	889

Jako další příklad jsem zvolila IN CORSO DI a NEL CORSO DI. Obě předložková spojení jsou překládána slovem *během* či *v průběhu*. Hlavní rozdíl, který jsem postřehla jak v korpusu CORIS/CODIS, tak i v korpusu La Repubblica, je, že u tvaru IN CORSO DI dochází vždy ke spojení s podstatným jménem, před kterým není nikdy použit neurčitý člen, ukazovací přídavná jména, číslovky apod. Dále se u tohoto slovního spojení vyskytují vlastní jména a ve

většině případů se jedná o názvy hlavních tříd. Naopak po slovním spojení NEL CORSO DI se vyskytují podstatná jména, která u sebe ve většině případů mají neurčité členy, ukazovací přídavná jména, číslovky či neurčitá přídavná jména.

Z tabulky vyplývá, že u těchto dvou slovních spojení má převahu tvar s předložkovým členem NEL. Nelze však jednoznačně určit, který z těchto tvarů se používá častěji. Oba se používají v rozdílných situacích. Proto se budu řídit podle výše uvedených pravidel, tedy v případě, že bude po těchto tvarech následovat neurčitý člen, přídavné jméno či číslovka, použije se tvar NEL CORSO DI a naopak.

Příklady:

IN CORSO DI

- 1) Poiché il reato di abuso d'ufficio è **in corso di abolizione**, saranno prosciolti.
- 2) Storia della maternità, **in corso di pubblicazione**.
- 3) La ferrovia della Birmania e della Thailandia è **in corso di costruzione**.
- 4) Si è sposata a 24 anni, abita **in corso di Porta Romana**, ha tre bambine di nove, sei e quattro anni.
- 5) Mi dà un appuntamento sotto la sua nuova casa, che me lo ricordo come fosse quindici anni fa, era **in corso di Porta Nuova al 16**.

NEL CORSO DI

- 1) La maggioranza ha capito che **nel corso di una generazione** si presenta una sola opportunità per cambiare.
- 2) L'idea della fuga romantica forse è maturata proprio **nel corso di questi incontri** fugaci.
- 3) Gruppi di massimo 10 partecipanti **nel corso di una giornata**.
- 4) Lo ha annunciato ieri **nel corso di un convegno** il sottosegretario agli Interni Adriana Vigneri.
- 5) **Nel corso di quelle settimane** avevano compiuto un duro sforzo.

D. IN versus NEL

PŘEDLOŽKA IN VERSUS NEL	
IN CASO DI	3052
NEL CASO DI	1582

V posledním případě této podkapitoly budu zkoumat slovní spojení IN/NEL CASO DI. Tyto tvary mají zásadně odlišný význam. Slovní spojení NEL CASO DI odpovídá spojkovému výrazu a doslovně je překládán *v případě, že /by/*. Tento výraz se vyskytuje v podmínkových větách a měl by po něm následovat konjunktiv. Po tomto slovním spojení se ve většině příkladů nalezených v korpusu objevují vlastní jména a rozvitá podstatná jména.

Naopak tvar IN CASO DI se používá především v takových slovních spojeních, kde po předložce DI následují pouze podstatná jména, která nejsou blíže specifikována. Hlavní rozdíl tedy opět spočívá v bližším určení daného slova, které následuje za předložkou DI.

Příklady:

IN CASO DI

- 1) **In caso di** pioggia, lo spettacolo è rinviato a domani sera.
- 2) In Brasile l'aborto è legale, **in caso di** stupro, o di rischio di vita per la madre.
- 3) I rivestimenti in Pvc possono essere pericolosi **in caso di** incendio.
- 4) Se la cosa interessa, un agente verrà a spiegare il tutto: **in caso di** furti, i premi sono ingenti.
- 5) La differenza economica fra i due, **in caso di** soccorso, è pressoché inesistente.

NEL CASO DI

- 1) Come **nel caso di** Jovanotti, Pelù e Ligabue è stata un'occasione per sfornare l'inno pacifista "Il mio nome è mai più", grazie al quale stati raccolti alcuni miliardi per aiutare i profughi kosovari.
- 2) Come **nel caso di** Tommaso e Adriana.
- 3) **Nel caso di** vacanza della Presidenza della Repubblica, le sue funzioni sono esercitate provvisoriamente dal presidente del Senato.
- 4) Chi interverrà **nel caso di** un'emergenza sanitaria.
- 5) Egli sapeva che il presidente non avrebbe mai consentito a servirsene, anche **nel caso di** tempo inclemente.

3.3.3 Příklady s konkurenčními předložkami A, SU, CON

- A. se slovem nemocnice
- B. se slovem televize
- C. se slovy ulice a náměstí
- D. se slovy palác a vila
- E. se slovem pláž
- F. se slovem hory
- G. se slovem internet
- I. se slovem auto – dopravní prostředky

A. IN versus ALL´ (s přihlédnutím k NELL´)

PŘEDLOŽKA IN, NELL´, ALL´	
IN OSPEDALE	912
NELL´OSPEDALE	160
ALL´OSPEDALE	956

Jako první případ k analyzování jsem si zvolila spojení předložek IN a A se slovem nemocnice. Z tabulky vyplývá, že se v tomto případě používá převážně předložka IN a kontrahovaný tvar předložky A. Slovo nemocnice se pojí s předložkou IN za předpokladu, že se nacházím v budově nemocnice bezdůvodně – nemáme domluvené žádné vyšetření aj. Z výsledků tabulky vyplývá, že kontrahovaný tvar NELL´ se vyskytl v korpusu pouze ve 160 příkladech a opět se skoro ve všech případech jednalo o konkrétní specifikaci určité nemocnice. Ve většině případů za slovem nemocnice následoval název nemocnice či město, ve kterém se daná nemocnice nachází.

Příklady:

NELL´

- 1) Elvis Presley morì martedì 16 agosto 1977 **nell'ospedale Battista di Memphis**, nel Tennessee.
- 2) Ali, che era clinicamente morto già da mercoledì, è spirato ieri **nell'ospedale Hadassah di Gerusalemme**.
- 3) È stato aggredito mercoledì scorso ed è ricoverato in gravi condizioni **nell'ospedale Cannizzaro di Catania**.
- 4) I feriti sono stati trasportati **nell'ospedale del quartiere limitrofo di Ben Aknoun**.
- 5) Auguri per le 55 candeline che spegnerà **nell'ospedale romano** dov'è ricoverato.

IN

- 1) Fu portato **in ospedale**, curato e riportato in tutta fretta in carcere per essere ucciso.
- 2) Due mesi fa si sposò **in ospedale** con la sua compagna Sabina.
- 3) Trascorse un mese **in ospedale**, sospeso tra la vita e la morte.
- 4) Sono previste lezioni presso le facoltà di medicina ed esercitazioni **in ospedale**.
- 5) Non fa male e non serve il ricovero **in ospedale**.

Naproti tomu slovní spojení ALL´OSPEDALE vyjadřuje skutečnost, že navštěvujeme nemocnici za nějakým účelem. Například může jít o návštěvu lékaře či o předoperační vyšetření anebo v nemocnici pracujeme, jsme lékařem.

Příklady:

ALL'

- 1) Alle 9,45 scaricarono il ferito **all'ospedale** San Carlo Borromeo.
- 2) Ciuni venne ricoverato **all'ospedale** Civico di Palermo, l'ospedale piú grande della Sicilia, brulicante di medici, malati e affari.
- 3) Al primo incontro Piva segnò nove gol e mandò **nell'ospedale** tutti e sei i difensori avversari.
- 4) Quando si é presentata **all'ospedale** era in lacrime e ha detto ai medici di avvertire un forte dolore.
- 5) Paolo si schiaccia un braccio in fabbrica. Operaio 31enne finisce **all'ospedale**.

B. IN versus ALLA

PŘEDLOŽKA IN VERSUS ALLA	
IN TELEVISIONE	352
ALLA TELEVISIONE	287

V dalším případě budu zkoumat předložky IN a ALLA ve spojení se slovem televize. Z tabulky je zřejmé, že se výsledky příliš neliší. Častěji se však dle korpusu používá předložka IN.

Kniha zabývající se italskými předložkami, *Le preposizioni italiane* od Alessandro De Giuli, vysvětluje použití předložek v případě slova televize následně viz příklady:

- 1) *Apriamo il coperchio e vediamo che cos'è **nella televisione*** – Otevřeme kryt a podíváme se co je v televizi, uvnitř televize. Například kmitá obraz a já chci zjistit příčinu.
- 2) Naproti tomu: *Che cosa c'è stasera **alla televisione**?* Co budou dávat večer v televizi? Bavíme se o tom, co dnes večer budou vysílat jednotlivé kanály, na jaké filmy, sportovní přenosy či dokumenty se budu moci večer podívat.

Na těchto dvou příkladech jsem chtěla poukázat na to, že je velice důležité si rozmyslet, jakou předložku užívat s jednotlivými slovy, neboť špatné rozhodnutí může vést ke změně smyslu celé věty či kontextu. Z příkladů nalezených v korpusu jsem k takovému názoru nedospěla. V případě předložky IN se v první řadě mluvilo o tom, co se vysílá nebo o místě, kde televize sídlí, šlo tedy o budovu televize. Naopak po zadání spojení kontrahovaného tvaru ALLA se před slovem televize vyskytují specifické předložky jako například *davanti* nebo předložkový výraz *di fronte*, po těchto výrazech následuje vždy předložka A. Předložka A je také českým ekvivalentem třetího pádu a v korpusu jsem našla i tuto možnost.

V případě použití předložky IN nebo ALLA u slova televize je dle mého názoru vhodnější v současné době používat předložku IN.

Příklady:

IN

- 1) Illuminante un commento del legale Concas: "L'avete visto **in televisione** quel Piras? Sembra proprio un boss."
- 2) **In televisione** è sempre più forte la tendenza a dare del "tu" un po' a tutti.
- 3) Ciò che conta **in televisione** è la spontaneità.
- 4) Andrò **in televisione** e racconterò come ci hanno trattato.
- 5) Perché loro il terremoto l'hanno visto solo **in televisione**.

ALLA

- 1) Ieri, Madame Mitterrand ha seguito le ultime fasi elettorali **alla televisione**.
- 2) Mi hanno preso e mi hanno messo fermo davanti **alla televisione** per farmi guardare tutto, fino in fondo.
- 3) Basta un film di Bergman **alla televisione** per sprofondarmi nel baratro.
- 4) Pensare che il successo di Berlusconi sia solo legato **alla televisione** è riduttivo e sbagliato.
- 5) Al giorno d'oggi, la notizia sarebbe arrivata rapidamente in tutto il mondo grazie alla radio e **alla televisione**, ma a quel tempo le cose erano molto diverse.

C. IN versus A

PŘEDLOŽKA IN VERSUS A	
IN VIA	3872
A VIA	223
IN PIAZZA	1603
A PIAZZA	379

Jako další příklad jsem si zvolila použití předložek IN a A ve spojení se slovy ulice a náměstí. Z tabulky vyplývá, že oba příklady byly v korpusu nalezeny ve větším zastoupení s předložkou IN. Podle pravidel, která jsou uvedena nejen ve velké italské gramatice od Serianniho, by se před slovy ulice a náměstí měla vyskytovat vždy základní předložka IN. V tabulce se však vyskytuje i varianta s předložkou A.

Předložka A se používá především na území střední a jižní Itálie. Tento jev je velmi zřetelný, a to jak v tištěné formě například v novinách, knihách, tak i v mluveném projevu jako v televizi a rozhlase. Dobrým příkladem jsou i televizní zprávy.

Kanály Rai 1, 2, 3 mají svoje hlavní sídlo v Římě, a proto používají především předložku A.

Příklad: *L'assassino era aggiunto dai carabinieri a via Meruana* – Vrah byl dopaden policisty v ulici Meruana. Naopak na Canale Cinque, který má svoje sídlo na severu Itálie

v Miláně, používají ve spojení s ulicemi a náměstími předložku IN a řídí se tedy pravidly italské gramatiky. Jde tedy o určitý druh regionalismu, který se stal součástí spisovné italštiny.

V korpusu jsem našla i vysoké zastoupení předložkových členů jak v případě ulice, tak i náměstí, ale většina gramatik dává přednost vazbám bez členu a předložce IN.

Příklady:

IN VIA a IN PIAZZA

- 1) Enrichetta Bosi, 87 anni, viveva invece sola **in via** Ghinaglia.
- 2) Vado a comprarmi le imitazioni **in via** Bandiera o **in via** Sant'Agostino a prezzi irrisori.
- 3) Lo aspettano fino alle nove di sera, ma **in via** Po non si presenta nessuno.
- 4) È successo lunedì **in via** Principe Amedeo.
- 5) Tutti insieme per una grande festa **in piazza** a Roma.
- 6) L'ingresso al pozzo etrusco si trova **in piazza** Danti al numero 18.
- 7) **In piazza** Gramsci verrà poi distribuita la cioccolata calda.
- 8) La manifestazione "Le stelle della Moda" seguirà a ruota, il 12 settembre, **in piazza** Navona e verrà ripresa in diretta su Raiuno.

Jak je možné vidět na těchto příkladech po slovech piazza a via skoro vždy následují vlastní podstatná jména.

A VIA a A PIAZZA

- 1) Il primo fu rinchiuso **a via** Tasso, il secondo a Dachau.
- 2) La base scoperta dalla polizia italiana si trova **a via** Chiusi, al civico 82, in una anonima palazzina dell'Enasarco.
- 3) La ragazza, poco meno di trent'anni, è nata a Nocera Inferiore, ma abita **a via** Europa.
- 4) L'isola pedonale attorno a Castel Sant'Angelo e **a via** della Conciliazione che porta a San Pietro si farà comunque.
- 5) Dopo la morte della madre e del padre, Cristina andò a vivere a piazza Sant'Anselmo, sull'Aventino.
- 6) Siamo intanto arrivati **a piazza** Verdi, davanti alla via di Santa Rosa, la patrona della città.
- 7) La prossima volta **a piazza** Fiume.
- 8) E ora di cambiare anche gli altri mezzi, commentano alcuni passeggeri **a piazza** dei Cinquecento.

D. IN versus A (s přihlédnutím ke kontrahovaným tvarům)

PŘEDLOŽKA IN VERSUS A	
A VILLA	275
ALLA VILLA	115
IN VILLA	49
NELLA VILLA	148

D. IN versus A (s přihlédnutím ke kontrahovaným tvarům)

PŘEDLOŽKA IN VERSUS A	
A PALAZZO	1032
AL PALAZZO	296
NEL PALAZZO	257
IN PALAZZO	16

Další případ této podkapitoly bude zkoumat použití předložek IN a A se slovy vila a palác. Tyto dva případy jsou uvedeny každý v jiné tabulce, ale zkoumány budou společně z důvodu společných prvků.

Jak vyplývá z první i druhé tabulky v obou případech převládá použití předložky A. Nejen ve velké gramatice od Serianniho jsem zjistila, že následuje-li po slově palác určité vlastní jméno, použije se jednoduchá předložka. V mluvené řeči však toto pravidlo dle mého názoru vždy zcela neplatí.

Příklady:

A PALAZZO

- 1) Il suo pezzo forte è l'intervista **a palazzo** Chigi.
- 2) Eh sì, è proprio un'aria diversa quella che tira **a palazzo** Koch rispetto al clima festoso di Palazzo Chigi.
- 3) Formentini accetta di incontrare Fumagalli. I due si vedono **a Palazzo** Marino.

Naopak předložkový člen se použije v případě, kdy bude za slovem palác následovat specifikační příslovečné určení, které bude rozvíjet podstatné jméno pomocí předložky DI. To si opět ukážeme na následujících příkladech.

Příklady:

NEL PALAZZO

- 1) Si comincia alle 16, **nel palazzo** delle Stelline di corso Agenta.
- 2) Oggi, alle ore 11, **nel Palazzo** del Capitano del Popolo di Reggio Emilia, la presentazione.

3) Alla mia domanda se avessero pagato qualcuno **nel palazzo** di Caifa, mi è stato risposto categoricamente di no.

AL PALAZZO

1) All'immane ristorante italiano, il Caffè Roma, sulla piazza davanti **al palazzo** di Giustizia, non si parla che del caso JonBenet.

2) L'incontro si tiene **al Palazzo** Affari ai Giureconsulti, in via Mercanti 2 a Milano.

3) Prima dell'asta, dal 16 al 18 maggio, le opere saranno esposte **al Palazzo** della Permanente di Milano.

Ve druhém zkoumaném případě, u slova vila, je princip použití předložek a předložkového členu obdobný. Jednoduchá předložka A a IN se použije tehdy, když za slovem vila následuje pouze vlastní jméno. V případě, že se za názvem vily objeví předložka DI a po ní určitá specifikace (například původ, jméno autora, osoby apod.), použije se předložkový člen. Jak jsem již uvedla výše v praxi toto pravidlo vždy neplatí.

Příklady:

A VILLA

1) **A Villa** Vittoria abitava Giorgio Cipriani, pittore e fotografo.

2) La vittima del reato contestato è Rina Usseglio, 63 anni, alloggiata **a Villa** Rossella, in borgata Borgionera 5, dallo scorso ottobre.

3) Non sono cambiato poi molto, dal mio ingresso **a Villa** Speranza.

NELLA VILLA

1) Passa le estati **nella villa** di Capri, magari in compagnia di Giovanni Leone.

2) Al seguito della gazzella dell'Arma, sono entrati **nella villa** delle Frattocchie anche i giornalisti.

3) Accadde **nella villa** di Fregene, una notte dell'estate 1966.

ALLA VILLA

1) Stanno tutti intorno alla macchina nuova del babbo e dicono le stesse parole che diceva la mamma **alla villa** del signor Gianni.

2) Li hanno fermati in via Kagoshima, proprio vicino **alla villa** di De Martino da cui Ciampi si stava allontanando in quel momento.

3) Totò non era più tornato **alla villa** di Shan per chiedere un passaggio.

E. IN versus SULLA (s přihlédnutím k NELLA)

PŘEDLOŽKA IN, SULLA, NELLA	
IN SPIAGGIA	165
NELLA SPIAGGIA	3
SULLA SPIAGGIA	453

Jako další případ jsem zvolila spojení předložek se slovem pláž. Jak vyplývá z tabulky, v tomto případě se budu zabývat především rozdílem v použití předložky IN a SU, neboť kontrahovaný tvar předložky IN se v korpusu vyskytuje velmi málo. Ve spojení s předložkovým členem NELLA mohu opět potvrdit již několikrát zmiňované pravidlo, že předložka se pojí se členem určitým především v těch případech, kdy jsou slova blíže určena buď přídavnými nebo vlastními jmény.

Příklady:

NELLA

- 1) **Nella spiaggia del Grand Hotel** l'unica extracomunitaria è una baby-sitter di colore che controlla una nidia di bambini intenti a giocare con paletta e secchiello.
- 2) Un off-shore arriva **nella spiaggia di Thomas Mann**, il lido di Venezia.
- 3) È il più coraggioso: ha sistemato il suo drappo parallelo a Giorgia, a un paio di metri da lei, **nella spiaggia deserta**, poi si è sdraiato a prendere il sole.

Předložka IN vyjadřuje statické příslovečné určení místa, ale i dynamické příslovečné určení místa, konkrétně vystihuje pohyb na určité místo.

Příklady: *Sono in spiaggia – Jsem na pláži X Vado in spiaggia – Jdu na pláž*

Naproti tomu předložka SU vyjadřuje pouze statické příslovečné určení místa

Příklad: *Mi piace giocare sulla spiaggia – Báví mě hrát si na pláži.*

Z tabulky vyplývá, že jsem v korpusu našla vyšší zastoupení předložky SULLA. Z těchto příkladů jsem usoudila, že SU se používá v případě, kdy se opravdu vyskytujeme na pláži. Buď se tam procházíme, hrajeme hry nebo se opalujeme apod. V korpusu jsem nenašla žádný příklad pohybového slovesa jako andare, venire, tornare spojeného s předložkovým členem SULLA. Další skutečnost, na kterou chci upozornit je fakt, že předložka SU se pojí vždy s určitým členem. Vložila jsem do korpusu dotaz SU SPIAGGIA a nebyl nalezen žádný výsledek. Tuto skutečnost jsem si potvrdila i v italských gramatikách. Předložka SU může taktéž vyjadřovat blízkost **Příklad:** *la casa sul mare – dům u moře*

Příklady:

IN

- 1) Per passare tutta la giornata **in spiaggia** si può prenotare il ristorante sul mare.
- 2) Non andate **in spiaggia** senza crema solare, non usate i prodotti dell'anno scorso e non tenete le boccette al caldo
- 3) Ormai non sono soltanto gli italiani **in spiaggia** a non poter più vivere senza telefonino, ma il mondo interno.
- 4) Il sabato o la domenica mangiavamo **in spiaggia** coi fratelli, le sorelle, i genitori.
- 5) Tornando **in spiaggia** Silvia pensò a quanto era positivo il padre di Iacopo.

SULLA

- 1) Un gruppo di ragazzi **sulla spiaggia** gioca a pallone.
- 2) Chi cerca paesaggi incontaminati approda a Imgiebah bay o **sulla spiaggia** di Gnejna.
- 3) Chi va al mare deve approfittarne per dedicarsi a lunghe camminate **sulla spiaggia** a piedi nudi.
- 4) "Sbarcano i curdi clandestini e la gente applaude **sulla spiaggia**."
- 5) Preferisce dire che il mare era calmo e che **sulla spiaggia** c'erano bagnanti.

F. IN versus předložkové členy SU

PŘEDLOŽKA IN VERSUS SU	
IN MONTAGNA	376
SULLE ALPI	87
SUGLI APPENNINI	9
SULLE ANDE	19
SUI PIRENEI	7

Tento případ jsem si vybrala z toho důvodu, že jsem chtěla zjistit, proč se s obecným jménem hory pojí jednoduchá předložka IN a proč když dosadíme vlastní jméno pohoří se předložka změní na SU a k tomu se spojí s určitým členem.

Předložka IN se ve většině příkladech nalezených v korpusu používá se statickými slovesy jako vivere – žít, trovarsi – nacházet se, vyskytovat se. Dále se v daných příkladech nacházelo velké množství příslovečných určení místa jako například la gita in montagna – výlet do hor a jiné. Silné zastoupení mělo i sloveso andare nebo andersene, které se obvykle pojí s předložkou A.

V případě uvedení názvu určitých hor či pohoří například Andy, Apeniny atd. se předložka IN mění v SU a zároveň dojde ke stažení s určitým členem.

Z výše uvedeného vyplývá, že základní předložka IN se používá především s obecnými jmény jako jsou například hory, venkov, dopravní prostředky a jiné. V případě předložky SU jsem vyzorovala, že jsou všechny názvy hor v množném čísle, což značí, že daná předložka musí být spojena s určitým členem jako to bylo například v případě regionu Marky aj.

Příklady:

SU

- 1) Nel nostro paese è ancora possibile vedere il Pellegrino, **sugli Appennini** e sui rilievi delle isole.
- 2) Fanno spesso delle gite **sulle Alpi**.
- 3) Mentre **sugli Appennini** e sugli altri monti d'Italia c'è più acqua nei periodi piovosi d'autunno e d'inverno.
- 4) Ho accettato di partire con lui verso il posto che gli avevano offerto **sulle Ande** boliviane.
- 5) In Francia 50 turisti sono bloccati da un'improvvisa nevicata **sui Pirenei**.

IN

- 1) I partigiani verdi rivendicano la propria libertà e tornano **in montagna**, da soli.
- 2) Un altro morto **in montagna**, durante un'escursione.
- 3) Ma è certamente meglio cadere **in montagna** che morire su un'autostrada schiacciato da un tir.
- 4) Loro erano i nazisti, io un partigiano nascosto **in montagna**.
- 5) Era il secondo anniversario del loro incontro, erano **in montagna** nella casa dei genitori di lui.

G. SU versus IN

PŘEDLOŽKA IN VERSUS SU	
SU INTERNET	1461
IN INTERENT	518

V dalším případě jsem se rozhodla prozkoumat předložky ve spojení se slovem internet. Z tabulky vyplývá, že se toto slovo ve většině příkladech používá s předložkou SU. Z gramatického hlediska se jeví použití předložky SU se slovem internet nelogické, ale připustíme-li v tomto případě určitou analogii, můžeme použití předložky SU Internet srovnat s užitím předložky SU ve slovním spojení leggere sui giornali. Internet lze stejně jako noviny chápat jako analogii k médiím. Na rozdíl od slovního spojení leggere sui giornali, kde dochází k použití předložkového členu, se v případě slovního spojení SU Internet nepoužívá člen z toho důvodu, že slovo internet se chápe jako název, a proto se i ve většině případů píše s velkým písmenem.

Příklady:

SU

- 1) I suoi fans si sono immediatamente attivati **su Internet** organizzando una rete di monitoraggio di tutti i media che possano avere informazioni.
- 2) Per gli appassionati di esplorazioni spaziali le risorse della NASA **su Internet** sono veramente vaste, come una ricerca su Yahoo può confermare.
- 3) Ci sono letteralmente centinaia di siti **su Internet** dedicati all'antico Egitto.

IN

- 1) Stavo al mio computer e stavo navigando svogliatamente **in Internet** tra giornali ed altre fesserie del genere.
- 2) Un sistema che permetterà agli abbonati di usare lo schermo del televisore per entrare **in Internet**, inviare e - mail e contemporaneamente guardare i programmi tv.
- 3) La ricerca di vacanze alternative trova **in Internet** una fonte di aiuto.

I. IN versus CON LA (se slovem auto)

PŘEDLOŽKY IN VERSUS CON LA	
IN MACCHINA	666
CON LA MACCHINA	112

Obecně se tento příklad může vztahovat na většinu dopravních prostředků a nejen na automobily. Tento příklad jsem si vybrala především kvůli tomu, že jsem chtěla zjistit, jaký je rozdíl v užití předložky IN a předložky CON ve spojení s určitým členem.

V korpusu jsem našla i spojení s předložkovým členem NELLA. Toto spojení jsem však do tabulky neuvedla, neboť ve většině případů mělo slovo macchina u sebe nějaký shodný nebo neshodný přívlastek. Zde se opět potvrdilo pravidlo, že s blíže určenými věcmi se užívá předložkový člen. Do korpusu jsem zadala i ostatní dopravní prostředky například treno, pullman, metro atd., u kterých jsem zjistila, že se také vyskytují ve větší míře s předložkou v základním tvaru IN. Z výše uvedené tabulce je patrné vyšší zastoupení předložky IN v základním tvaru.

Příklady:

IN

- 1) Più tempo si trascorre **in macchina**, più aumenta la probabilità di avere mal di schiena.
- 2) I due giovani erano **in macchina**, a qualche centinaio di metri dal campus femminile.
- 3) Lui arrivava **in macchina**, io in bicicletta, più o meno alla stessa ora.
- 4) Dopo brioche e cappuccino ha caricato la bambina **in macchina**, come se fosse una gita.
- 5) Mio padre salì **in macchina** e fece manovra per andarsene.

CON LA

- 1) Stendete la pasta **con la macchina** fino a ottenere la sfoglia.
- 2) Fausto, è meglio che dalle nostre parti non ti fai vedere **con la macchina** targata Roma...l'ha consigliato quello.
- 3) Accostano **con la macchina** e fanno un po' i festi.
- 4) Una volta che era rimasta in panne **con la macchina** un signore si era offerto di aiutarla.
- 5) Non sono venuto con il peschereccio, ma **con la macchina** del mio amico Turi.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo porovnání výskytu základní předložky IN a jejího kontrahovaného tvaru NEL a dalších tvarů, nalezení odůvodnění použití předložek ve vybraných případech a definování nových úzů v italském jazyce ze zjištěných poznatků. Ke splnění cílů této práce a především k posouzení toho, zdali je v současné italštině tendence používat více základní předložku IN či její kontrahovaný tvar NEL, jsem používala příklady z italských textů z CORIS/CODIS a La Repubblica. Bakalářská práce se rovněž v menší části zaměřila na posouzení pravidel, publikovaných ve vybraných mluvnicích, gramatikách či v praxi.

K vyvození závěrů stanovených v úvodu této práce bylo nezbytné věnovat se teorii předložek, což znamená jejich rozdělení, použití apod. Této obecné části jsem věnovala první kapitolu. Jelikož je bakalářská práce z velké části zaměřena na základní předložku IN a kontrahovaný tvar NEL, bylo v druhé kapitole vysvětleno jejich používání. Jádro celé práce pak tvoří třetí kapitola, která je stěžejní pro vyvození závěrů a cílů této práce.

Na základě vybraných případů zaměřených na potvrzení pravidel uvedených v italských mluvnicích či gramatikách jsem dospěla k závěru, že ve víceslovných názvech a v množném čísle toponym se člen nevynechává, naopak u ve výčtu se člen zpravidla vynechává, čímž jsem potvrdila zmíněná gramatická pravidla.

U zkoumání případů spojení předložky s regiony v mužském rodě jsem narazila na méně častý jev. V případě regionů Lazio a Veneto není možné jednoznačně určit, zda použít základní předložku IN či kontrahovaný tvar NEL. Prostudované gramatiky se u použití spojení s těmito regiony lišily. Rovněž výsledky na dotaz IN Lazio versus NEL Lazio v korpusu CORIS/CODIS nebyly tak jednoznačné jako v ostatních případech. Dle mého názoru není použití základní předložky IN nebo NEL ovlivněno samotným mluvčím, ale je na jeho libovůli, kterou z daných předložek si vybere.

Dalším ojedinělým příkladem je porovnání předložek IN a A se slovy piazza a via. Podle gramatik se převážně užívá předložka IN, ale v korpusu CORIS/CODIS a La Repubblica jsem našla i použití předložky A. Z dostupných materiálů jsem vyčetla, že předložka A se ve spojení s těmito dvěma slovy používá především ve střední a jižní Itálii. Dle mého názoru se jedná o jistý druh regionalismu. Díky tomuto „pravidlu“ jsem si uvědomila, že v kapitole o předložkách nejde vždy jen o pravidla, ale i o jisté úzy, které se díky velké rozloze Itálie velice liší.

I přes všechny názory a pravidla, které byly napsány výše, jsem dospěla k závěru, že z příkladů, které byly analyzovány ve třetí kapitole, má v současném italském jazyce větší zastoupení základní předložka IN. Přestože jsem v této práci nenalezla žádný nový úzus, který by byl platný pro současný italský jazyk, byla pro mě tato práce vysoce obohacující.

Il riassunto

Le preposizioni sono la parte invariabile del discorso, anche se sono poco numerose, secondo me sono molto importanti.

Ho scelto questo tema "Le preposizioni ovvero le preposizioni articolate nella lingua italiana contemporanea con particolare riguardo alle preposizioni "IN" e "NEL", perché volevo scoprire se prevalessero le preposizioni articolate o le preposizioni semplici nell'italiano contemporaneo.

La maggior parte delle grammatiche italiane distingue tre tipi di preposizioni: preposizioni proprie, alle quali appartengono anche le preposizioni articolate, preposizioni improprie e le locuzioni preposizionali.

Le preposizioni proprie si possono dividere in due parti: le preposizioni proprie fondamentali alle quali appartengono le seguenti preposizioni: a, con, da, di, fra, in, per, su e tra. Le preposizioni proprie specifiche costituiscono la seconda parte, che rispetto alle preposizioni proprie fondamentali hanno solo un significato – durante, verso ecc. Tra le preposizioni proprie appartengono anche le preposizioni articolate, quelle si uniscono con un articolo determinativo.

Le preposizioni improprie hanno la funzione delle preposizioni, ma possono svolgere più funzioni, per esempio come aggettivi o avverbi – dopo, sotto ecc.

Le locuzioni preposizionali sono numerose. Queste espressioni sono costituite da due o più parole e svolgono la funzione delle preposizioni. Non sono formate solo dalle preposizioni semplici, ma possono essere formate anche da un verbo, avverbio ecc. Per esempio vicino a, lontano da ecc.

Nella mia tesi mi sono concentrata soprattutto sulla preposizione IN e sulla preposizione articolata NEL e altre forme. Secondo me la differenza più nota è, che la preposizione articolata si usa, quando il sostantivo è specificato con un attributo o il complemento di specificazione.

All'inizio della parte pratica ho spiegato che cosa sono i corpora linguistici CORIS/CODIS e "La Repubblica" che erano i mezzi principali consultati durante la scrittura della tesi. La parte più importante della tesi era l'analisi delle espressioni scelte.

Nella prima parte pratica ho spiegato e analizzato la differenza dell'uso dei nomi propri – regioni italiane del genere maschile e femminile, le isole piccole e grandi e i nomi propri composti. In questa parte ho confermato le regole che sono scritte nella grammatica italiana:

l' articolo determinativo si usa nei nomi propri in plurale (nelle Marche) e nei nomi propri composti (negli Stati Uniti, nel Regno unito ecc.), al contrario la preposizione propria si usa soprattutto nell'enumerazione delle parole (Sono stato in Italia, in Portogallo, in Repubblica Ceca ecc.). Per le regioni maschili, precisamente per il Lazio ed il Veneto, ho scoperto che si può usare la preposizione propria come la preposizione articolata. Non ho trovato nessuna spiegazione. Neanche altre grammatiche si occupano di questa problematica e per farlo ancora più difficile una grammatica usa la preposizione articolata e un'altra la preposizione propria. Proprio in questo caso, secondo me, dipende dal suono della parola.

Nella seconda parte ho analizzato le differenze dell' uso delle parole comuni – banca, provincia, corso e caso. In questa parte non ho notato grandi eccezioni.

Nella terza parte ho analizzato la differenza dell' uso tra la preposizione IN e altre preposizioni proprie (a, con, su). Per esempio perché con il nome comune la montagna si usa la preposizione propria IN e con i nomi propri delle montagne si usa la preposizione articolata SU. Ho trovato tanti esempi e ho provato a spiegare le loro differenze in un modo migliore.

Con questo lavoro non volevo solo ribadire che teoria e pratica sono collegate tra loro, ma anche scoprire nuovi usi e modifiche apparse nella lingua italiana in relazione all'uso delle preposizioni. Benchè non abbia trovato niente che modifichi le regole attuali, ho potuto confermare le attuali regole riguardanti le preposizioni.

Resumé

Bakalářská práce na téma „Předložky vs. předložkový člen v současné italštině se zvláštním zřetelem k předložce "in" a "nel"“ je komplexně zaměřená na základní vlastní předložky a předložkový člen. Teoretická část, ve které jsem popsala jednotlivé jednoslabičné vlastní předložky a předložkové členy, slouží čtenáři jako východisko pro praktickou část, kde dochází k aplikaci použití vybraných předložek, především základní předložky IN a kontrahovaného tvaru NEL, na příkladech. Cílem této práce je porovnání poměru výskytu základní vlastní předložky IN a kontrahovaného tvaru NEL, zhodnocení výsledků zkoumání a nalezení nových úzů v současné italštině.

Práce se snaží rovněž přiblížit pravidla týkajících se předložek a potvrdit jejich užití v praxi. Jde tedy o určité propojení teorie a praxe, kdy je určité pravidlo vybráno z mluvnice a ověřováno v praxi pomocí korpusů CORIS/CODIS nebo La Repubblica. Tato práce přináší případnému čtenáři nový pohled na vysvětlení použití předložek. Postup, který jsem zvolila k tomu, abych lépe vysvětlila použití předložek, byl následující – do korpusu zadávat jen taková slovní spojení, která slibovala vysokou exemplifikaci. Z výsledků, které jsem našla v korpusu, jsem vyvodila závěry a pravidla, která se s daným příkladem pojí. Touto prací jsem nechtěla jen zopakovat, že teorie a praxe patří k sobě, ale chtěla jsem dospět k novým úzům či změnám, které mohou nastat u použití předložek v italském jazyce.

Přestože se mi v této práci nepodařilo nalézt mezi stávajícími pravidly nové úzy či změny, dospěla jsem alespoň k potvrzení pravidel týkajících se předložek.

Summary

I focused on the basic prepositions proper and the prepositional article in their complexity when discussing the main topic of my bachelor thesis "Prepositions vs. prepositional article in contemporary Italian with particular regard to prepositions 'in' and 'nel'". The theoretical part, in which I delineated individual monosyllable prepositions proper and prepositional articles, should serve the reader as the outcome for the practical part of my thesis. In this section, selected prepositions (basic preposition IN and the contracted form NEL, in particular) are applied to examples. The aim of this thesis is to compare the occurrence ratio of the preposition proper IN and contracted form NEL, to evaluate the results of the research and to arrive at new uses of prepositions in contemporary Italian.

The thesis also aims to clarify the rules related to prepositions and to confirm their applicability in practice. In order to establish a direct link between theory and practice, the grammatical rule was proven with use of CORIS/CODIS or La Repubblica corpora. This bachelor thesis can provide a new perspective on the explanation of the preposition use to the potential reader. The procedure of explication chosen followed the principle that only the phrases which offered the prospects of high exemplification were searched in corpus. Conclusions and rules directly linked to an individual example were drawn from these search results. My intention was not merely to reiterate the obvious fact that the theory is linked with practice but rather to arrive at new uses of prepositions in Italian or at changes in these uses.

Although no new uses of prepositions or changes were established in this way, the already existing rules related to prepositions were at least confirmed.

Seznam použité literatury:

Tištěná literatura:

Chiuchiù, A., Fazi M.C., Bagianti R., *Le preposizioni*, Perugia: Guerra, 1984

Dardano, M., Trifone P., *Grammatica italiana con nozioni di linguistica*, Bologna: Zanichelli, 1989

Daina, E., Properzi, T., Silvestrin, P., *Italiano Grammatica*, Torino: Garanti Scuola, 1999

De Giuli, A., *Le preposizioni italiane*, Firenze: Alma, 2001

Della Casa, M., *Capire e comunicare – Grammatica ed educazione linguistica*, Brescia: La Scuola, 1991

Hamplová, S., *Mluvnice italštiny*, Praha: Leda, 2004

Proto, B., *Guida alla comunicazione linguistica*, Firenze: Le Monnier, 1987

Renzi, L., *Grande grammatica italiana di consultazione, vol. I*, Bologna: il Mulino, 1988

Serianni, L., *Grammatica italiana*, Torino: UTET, 1989

Internetové zdroje:

La Repubblica: La Amcor chiude, licenziati 138 dipendenti, citace 9.6. 2011, přístupné z internetu:

<http://ricerca.repubblica.it/repubblica/archivio/repubblica/2011/02/08/la-amcor-chiude-licenziati-138-dipendenti.html>

La La Repubblica: In Italia produzione di auto al palo fa peggio solo la Slovacchia, citace 9.6. 2011, přístupné z internetu:

<http://ricerca.repubblica.it/repubblica/archivio/repubblica/2010/12/28/in-italia-produzione-di-auto-al-palo.html>

Tartaglione, R., La preposizione IN, La preposizione DA, La preposizione DI, citace 10.5. 2011 přístupné z internetu:

<http://www.scudit.net/mddigram.htm>

Wikipedia: Corpus, citace 2.6.2011, přístupné z internetu:

<http://it.wikipedia.org/wiki/Corpus#CORIS.2FCODIS>

Korpusy na internetu:

Korpus CORIS/CODIS - http://dslo.unibo.it/coris_ita.html

Korpus La Repubblica - <http://sslmit.unibo.it/repubblica>